

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ”**

**(другий (магістерський) рівень
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”)**

для студентів 1 курсу денної форми навчання

**Харків
2021**

Методичні матеріали і рекомендації до вивчення навчальної дисципліни “Зарубіжний досвід публічного адміністрування” (другий (магістерський) рівень галузі знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) для студентів денної форми навчання / уклад.: О.Т.Зима. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 42 с.

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2021

ВСТУП

Зарубіжний досвід публічного адміністрування – навчальна дисципліна, яка викладається із метою надання студентам знань про теоретичні напрацювання та практичні підходи зарубіжних країн до організації публічного адміністрування, побудови публічної адміністрації та правового забезпечення функціонування механізму публічного адміністрування та його окремих складових, про специфіку правового регулювання суспільних відносин у царині державного управління і місцевого самоврядування, а також про практику впровадження механізмів електронного урядування в інших державах. Акцент зроблено на аналізі можливих напрямків впровадження та використання іноземного досвіду публічного адміністрування в Україні.

У навчальному процесі використовуються такі форми, як лекції, практичні заняття, індивідуальні і групові консультації, виконання студентами самостійних завдань, їх участь у науково-дослідницькій роботі.

У результаті опанування навчальної дисципліни студенти повинні:

Знати: сутність та особливості основних сучасних моделей публічного адміністрування; особливості будови публічної адміністрації у різних країнах світу; правове підґрунтя та призначення механізму публічного адміністрування і його структурних елементів; специфіку надання публічних та адміністративних послуг в різних країнах; роль та значення адміністративної процедури в роботі органів державного управління та місцевого самоврядування; види та призначення адміністративних договорів, які використовуються в світі; специфіку організації публічної та державної служби за кордоном; світові тенденції розвитку електронної держави та електронного урядування, основні досягнення та перспективні напрямки розвитку у цій сфері; базові підходи до організації місцевого самоврядування та його ролі в публічному адмініструванні закордонних держав.

Уміти: використовувати отримані знання в практичній діяльності; застосовувати досвід іноземних країн у царині публічного адміністрування для покращення та підвищення ефективності державного управління та місцевого самоврядування в Україні; давати оцінку вітчизняним реформам публічного управління з точки зору іноземного досвіду; прогнозувати результати запровадження новацій у царині публічно-

го адміністрування; розробляти пропозиції щодо удосконалення державного управління та місцевого самоврядування в Україні спираючись на отримані під час вивчення курсу знання; чітко та переконливо аргументувати свої позиції з перерахованих питань.

Зважаючи на значну кількість нормативно-правових актів, якими врегульовуються відносини у сфері державного управління, при вивченні навчальної дисципліни “Адміністративне право” студентам пропонується здійснювати пошук необхідних актів на інтернет-сайті: zakon1.rada.gov.ua.

Також пропонується використовувати інформацію розміщену на офіційних сайтах суб'єктів публічної адміністрації іноземних держав після її перекладу за допомогою гугл-перекладачів та інших спеціалізованих програм

Крім того, рекомендовано наступну літературу та інформація з інтернет-ресурсів до усіх тем.

Рекомендована література:

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Болотіна Є. В., Нікітенко А. В. Сучасні західні концепції управління і моделі публічного адміністрування. Економічний вісник Донбасу. 2017. №1(47). С. 96 - 100.

Решота О., Решота П. Основні концепції реформування державного управління США та Європейського Союзу. Демократичне врядування. 2010. вип 6. URL: http://ivivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik6/fail/Reshota.pdf

Кухареват Г. Розвиток публічного управління Франції: досвід для України. Державне управління та місцеве самоврядування. 2017. вип. 4(35). С. 13-20.

Берлач Н.А., Кобець М.А. Особливості публічного адміністрування Німеччини: досвід для України. Наука і правоохорона. 2018. вип. 4 (42). С. 17-25.

Цвих В., Неліпа Д. Сучасна теорія публічного управління в США: від постбюрократичної парадигми Б. Армаджані та М. Барзеля до постмодерної концепції Ч. Фокса та Г. Міллера. Вісник

Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління. 2020. вип. 11. С. 53-61. URL: <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2019/11-6/7>

Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учебн. пособ. / И. А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.

Публічне управління : термінологічний словник В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петрос та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петрос. Київ : НАДУ. 2018. 224 с.

Рекомендовані інтернет-ресурси:

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

Світовий досвід державного управління: відкритий проект ІДСУ - <https://igsu.ranepa.ru/project/p14209/>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ”

Модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАКОРДОНОМ.

Історія становлення та сучасний стан публічного адміністрування у світі.

Публічне адміністрування та суспільство. Поняття публічного адміністрування та відмежування від близьких за змістом категорій. Виникнення та шляхи розвитку публічного адміністрування. Оновлення підходів до державного управління. Адміністративна реформа: сутність та зміст. Публічне адміністрування за умов глобалізації.

Моделі та загальні засади публічного адміністрування.

Моделі публічного адміністрування та їх сутність. Публічний менеджмент (публічне управління). Новий публічний менеджмент (нове публічне управління). Належне урядування. Політичні мережі. Інші моделі публічного адміністрування. Загальні засади публічного адміністрування та їх роль в організації управлінського процесу. Класифікація принципів публічного адміністрування.

Публічна адміністрація та її інституціональна будова.

Поняття та ознаки публічної адміністрації. Публічна адміністрація та виконавча влада. Структура публічної адміністрації. Суб'єкт публічної адміністрації. Компетенція: поняття та зміст. Система зв'язків між суб'єктами публічної адміністрації. Особливості побудови публічної адміністрації США, ФРН, Польщі, Японії, КНР та інших держав. Взаємодія громадянського суспільства та публічної адміністрації.

Механізм публічного адміністрування та його складові.

Механізм публічного адміністрування: поняття та зміст. Співвідношення між механізмом адміністративно-правового регулювання, механізмом державного управління та механізмом публічного адміністрування. Загальний та спеціалізовані механізми публічного адміністрування. Стабільність та динамічність механізму.

Внутрішня будова механізму публічного адміністрування, окремі його складові та взаємозв'язок між ними. Специфіка та значення будови механізму публічного адміністрування різних держав.

Модуль 2. ОКРЕМІ СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Зарубіжний досвід надання публічних послуг.

Послуги у сфері публічного адміністрування. Публічні послуги та права людини. Адміністративні послуги. Система надавачів адміністративних послуг. Контроль за якістю адміністративних послуг: європейській підхід. Особливості системи адміністративних послуг в США. Реформа системи адміністративних послуг в Україні та міжнародний досвід.

Адміністративна процедура та адміністративний договір.

Роль та значення адміністративної процедури в публічному адмініструванні. Різні моделі адміністративної процедури. Різні підходи до специфіки адміністративного договору. Публічно-правовий договір, адміністративний договір та договір адміністрації. Договір аутсорсингу в публічному адміністрування США. Використання адміністративних договорів у Франції та Японії. Адміністративні договори в державах, що розвиваються. Адміністративні договори та корупційні ризики.

Публічна служба в іноземних державах.

Публічна служба та історія її формування. Значення публічної служби в публічному адмініструванні. Модель публічної служби: поняття та зміст. Основні елементи моделі публічної служби. Відкрита (посадова, англосаксонська) модель публічної служби. Закрита (континентальна, кар'єрна) модель публічної служби. Радянська (номенклатурна) модель публічної служби. Інші моделі публічної служби.

Модуль 3. ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ІННОВАЦІЙ

Електронне урядування та інші інноваційні методи публічного адміністрування.

Електронна держава, електронний уряд, електронне урядування - виникнення та розвиток. Використання платформ та баз даних у публічному адмініструванні. Інформаційні відносини особи, держави та суспільства. Зловживання у сфері інформації. Інформаційні загрози та ризики порушення прав людини в інформаційній сфері. Управління ризиками в публічному адмініструванні.

Підходи до організацій публічного адміністрування на місцевому рівні.

Адміністративно-територіальний поділ та механізм публічного адміністрування: відмінності між державами з унітарним та федеративним устроєм. Роль місцевого самоврядування в публічному адмініструванні. Місцеве самоврядування, децентралізація та глобалізація. Інформаційне суспільство як стимул розвитку місцевого управління. Самоорганізація населення у різних країнах. Залучення громадськості до публічного адміністрування.

Іноземний досвід публічного адміністрування в Україні.

Адміністративна реформа, реформа місцевого самоврядування, реформа системи адміністративних послуг, реформа Національної поліції та інші позитивні зрушення в публічному адмініструванні в Україні. Прийоми та способи використання корисного іноземного досвіду. Напрямки подальшого реформування. Медична реформа як приклад невдалого використання іноземного управлінського досвіду. Продовження реформ та інтеграція в Європейський Союз.

ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Денна форма навчання

п/п	Тема	Всього годин	У тому числі		
			лекції	практичні	са- мостійна ро- бота

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Загальні положення щодо публічного адміністрування закордоном. (48 год.)

1	Історія становлення та сучасний стан публічного адміністрування у світі	2	2	2	8
2	Моделі та загальні засади публічного адміністрування	12	2	2	8
3	Публічна адміністрація та її інституціональна будова	12	2	2	8
4	Механізм публічного адміністрування та його складові	12	2	2	8
	Усього:	48	8	8	32

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Окремі складові механізму публічного адміністрування (36 год.)

5	Зарубіжний досвід надання публічних послуг	12	2	2	8
6	Адміністративна процедура та адміністративний договір	12	2	2	8
7	Публічна служба в іноземних державах	12	2	2	8
	Усього:	36	6	6	24

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Застосування в Україні іноземного досвіду публічного адміністрування та управлінських інновацій (36 год.)

8	Електронне урядування та інші інноваційні методи публічного адміністрування	12	2	2	8
9	Підходи до організацій публічного адміністрування на місцевому рівні	12	2	2	8
10	Іноземний досвід публічного адміністрування в Україні	12	2	2	8
	Усього:	36	6	6	24
	Усього разом:	120	20	20	80

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Історія становлення та сучасний стан публічного адміністрування у світі

Питання для обговорення

1. Історичні передумови становлення державного управління.
2. Роль та значення державного управління та публічного адміністрування для розвитку держави і суспільства.
3. Сучасні підходи до визначення змісту та сутності публічного адміністрування.
4. Перспективи розвитку публічного адміністрування в умовах глобалізації.

Завдання

1. Згадайте та дайте визначення термінам (а) публічне адміністрування; (б) публічне управління; (в) державне управління; (г) муніципальне управління; (д) місцеве самоврядування; (е) публічна адміністрація; (є) публічний інтерес; (ж) громадянське суспільство; (з) самоорганізація населення.

Розкриваючи сутність термінів зазначте які з них знайшли офіційне закріплення у вітчизняному законодавстві, які використовуються, але офіційно не визначені та які використовуються лише у науковій та навчальній літературі.

2. Підготуйте коротку історичну довідку стосовно становлення та розвитку публічного адміністрування в Україні за період з 1991 року по 2021 рік. Вкажіть які нормативні акти (перш за все закони України) мали визначальне значення для цього процесу. Визначте основні напрямки подальшого розвитку системи публічного адміністрування та публічної адміністрації в нашій державі.

3. Наведіть визначення терміну “глобальне адмініструван-

ня”. Чітко сформулюйте відмінності між глобальним адмініструванням та публічним адмініструванням. Встановіть співвідношення між категоріями “глобальне адміністрування” та “публічне адміністрування”, “державне управління”, “приватний менеджмент”, “адміністративне право”.

Визначте роль та значення глобального адміністрування в організації життєдіяльності сучасного суспільства. Вкажіть у яких сферах та яким чином воно проявляється в Україні.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учебн. пособ. / И. А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.

Державне управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України: історія, теорія, методологія (Моніторинг наукових досліджень і розробок): Навчальний посібник. Ужгород : Ліра. 2000. 343 с.

Публічне управління : термінологічний словник В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ. 2018. 224 с.

Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: навч. Посібник / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової]. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр». 2011. 306 с.

Прокопенко Л.Л. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Упр. держ. служби Голов. упр. держ. служби в Дніпропетр. обл. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ. 2011. 123 с.

Усаченко Л.М. Публічне адміністрування : навч. посіб. / Усаченко Л. М., Кальшин Ю. Г., Коваль Г. В. ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Інтерсервіс, 2013. 185 с.

Шаров Ю. Сучасна парадигма суспільного управління і стратегічне мислення державних службовців. URL: www.guds.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid...?art_id=37695&cat_id...

Мэннинг Н. Реформа государственного управления: международный опыт. М.: Весь мир. 2003. – 496 с.

Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / за заг. Ред. С. Чернова, В. Воронової та ін. Запоріжжя: ЗДІА. 2016. 606 с.

Шевченко А. Развитие американской школы публичного администрирования. URL: https://www.researchgate.net/publication/323727909_Rozvitok_amerikanskoj_skoli_publicnogo_administruvanna/fulltext/5aa7ccf1a6fdcc9576d5a881/323727909_Rozvitok_amerikanskoj_skoli_publicnogo_administruvanna.pdf

Старцев Я.Ю. Государственное и муниципальное управление в зарубежных странах: курс лекций. URL: www.ex-jure.ru/law/news.php?newsid=260

Фіночко Ф. Д. Витоки адміністративного права. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 4. С. 171–177.

Тема 2. Моделі та загальні засади публічного адміністрування

Питання для обговорення

1. Основні моделі публічного адміністрування: загальний огляд.
2. Новий публічний менеджмент.
3. Політичні мережі.
4. Принципи публічного адміністрування та їх розвиток.

Завдання

4. *Охарактеризуйте основні моделі публічного адміністрування (традиційне державне управління, радянська модель управління, належне урядування, публічний менеджмент, новий публічний менеджмент, політичні мережі, інші) за наступною схемою:*

(а) особливості виникнення; (б) зміст (сутність функціонування); (в) основні засади; (г) позитивні риси моделі; (д) негативні риси моделі; (е) можливість та напрямки розвитку; (є) вплив на розвиток та організацію публічного адміністрування в Україні.

5. Новий публічний менеджмент є однією з самих відомих сучасних моделей публічного адміністрування, але однозначно визначити його сутність та зміст складно. Це зумовлено тим, що нині існує принаймні три основних підходи до цієї моделі публічного адміністрування: (а) постбюрократичний; (б) підприємницький; (в) клієнтоорієнтований.

Встановіть відмінності між вказаними підходи до нового публічного менеджмент та проаналізуйте можливість використання ідей кожного з них для розвитку та вдосконалення публічного адміністрування в Україні.

6. Спираючись на положення КАСУ та навчальну літературу з курсу “Адміністративне судочинство” згадайте моделі адміністративного судочинства які використовуються (використовувались) різними державами та особливості кожної з них. Зверніть увагу на їх позитивні та негативні риси з точки зору забезпечення ефективного захисту прав приватних осіб у відносинах з публічною адміністрацією.

Сформулюйте та обґрунтуйте свою точку зору щодо місця та значення адміністративного судочинства у системи публічного адміністрування та його ролі у забезпеченні належного рівню ефективності публічного адміністрування.

7. Сформулюйте систему принципів публічного адміністрування яка використовується в Україні. Виділіть вісім законів які відіграють ключове значення у правовому регулювання публічного адміністрування. Проаналізуйте їх зміст та визначте які принципи публічного адміністрування знайшли відображення в кожному з цих законів. Визначте які з загальновідомих принципів публічного адміністрування не увійшли до національної системи, а які закріплені у законодавстві слабко, є неконкретизованими.

Запропонуйте аргументовані пропозиції стосовно того як можна удосконалити вітчизняну систему принципів публічного адміністрування, які додаткові принципи слід до неї включити, які

виключити та яким чином закріпити запропоновані зміни у законодавчих актах.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Глобалізація світу та вибір моделі розвитку сучасної України. Питання політології / Ред.: М.І. Сазонов. Х., 2003. 405 с.

Пасічник М.В. Механізм впровадження нового публічного менеджменту: досвід США. URL: http://academy.gov.ua/ej/ej9/doc_pdf/Pasichnyk_MV.pdf

Мэннинг Н. Реформа государственного управления: международный опыт. М.: Весь мир. 2003. – 496 с.

Сморгунов Л.В. Сравнительный анализ политико-административных реформ: от нового государственного менеджмента к концепции «Governance». Политические исследования. 2003. № 4. С. 36-42.

Ситник С.В. Мережева структура публічної політики та управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=283>

Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / за заг. Ред. С. Чернова, В. Воронової та ін. Запоріжжя: ЗДІА. 2016. 606 с.

Шевченко А. Розвиток американської школи публічного адміністрування. URL: https://www.researchgate.net/publication/323727909_Rozvitok_amerikanskoj_skoli_publicnogo_administrivanna/fulltext/5aa7ccf1a6fdcc9576d5a881/323727909_Rozvitok_amerikanskoj_skoli_publicnogo_administrivanna.pdf

Світові моделі державного управління: досвід для України. / За заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, С.Г. Загороднюка, П.І. Крайніка, Х.М. Дейнеги. Київ : НАДУ. 2012. 612 с.

Попок А. Сучасні підходи до здійснення реформування державного управління: досвід зарубіжних країн. *Вісн. Нац. акад. держ. упр.* 2012. № 2. С. 13-20.

Всесвітня революція в державному управлінні - перспективи і виклики для України. URL: <http://www.academia.org.ua>

Левченко С.О. Закордонний досвід впровадження нових моделей публічного управління. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. вип. 2(52). С. 1-9.

Болотіна Є. В., Нікітенко А. В. Сучасні західні концепції управління і моделі публічного адміністрування. *Економічний вісник Донбасу*. 2017. №1(47). С. 96 - 100.

Решота О., Решота П. Основні концепції реформування державного управління США та Європейського Союзу. *Демократичне врядування*. 2010. вип. 6. URL: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik6/fail/Reshota.pdf

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Тема 3. Публічна адміністрація та її інституціональна будова

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки публічної адміністрації.
2. Структура публічної адміністрації та її складові.
3. Особливості будови публічної адміністрації у країнах ЄС.
4. Публічна адміністрація США.
5. Публічна адміністрація країн східної та Азії.

Завдання

8. Використовуючи чинне законодавство побудуйте схему публічної адміністрації України. У схемі мають бути відображені: (а) суб'єкти публічного адміністрування; (б) основні групи суб'єктів публічного адміністрування; (в) зв'язки влади-підпорядкування між суб'єктами публічного адміністрування та їх групами; (г) по можливості - інші зв'язки між суб'єктами публічного адміністрування та їх групами (наприклад, зв'язки координації, контролю, тощо).

9. Використовуючи інформацію розміщену на сайтах державних органів зарубіжних країн проаналізуйте систему органів виконавчої влади яка діє у цих країнах. Підготуйте короткі анотації щодо будови системи органів виконавчої влади в США, Німеччині, Іспанії, Польщі та Японії. Також підготуйте розширену анотацію щодо системи виконавчої влади однієї з перерахованих країн на власний вибір: Австралія, Велика Британія, Індія, Канада, Люксембург, Південна Африка, Російська Федерація, Франція, Швеція. Розширену анотацію можна готувати самостійно або спільно з одним із студентів своєї групи, попередньо узгодивши вибір країни з викладачем.

10. Провівши аналіз будови публічної адміністрації України та публічних адміністрацій інших держав підготуйте доповідну записку Прем'єр-міністрові України щодо розробки програми реформування публічної адміністрації України та вкажіть, спираючись на іноземний досвід, які недоліки в ній слід усунути, а які позитивні риси слід більш чітко закріпити.

Обсяг доповідної записки має складати близько однієї сторінки друкованого тексту шрифтом *Times New Roman*, кеглею 12, через півтора інтервали. Доповідну записку слід надати на практичному занятті викладачеві без будь яких позначок, які б дозволили встановити авторство. Вона буде аргументовано оцінена студентами групи без участі викладача.

11. Спираючись на конкретні нормативні акти вкажіть особливості публічного адміністрування та публічної адміністрації які виникли в результаті агресії Російської Федерації на сході України.

Спробуйте знайти в закордонному досвіді схожі ситуації та пояснити яким чином видозмінювалась публічне адміністрування та публічна адміністрація за критичних умов (перш за все за умови зовнішньої агресії).

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: навч. Посібник / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф.

В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової]. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2011. 306 с.

Прокопенко Л.Л. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Упр. держ. служби Голов. упр. держ. служби в Дніпропетр. обл. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ. 2011. 123 с.

Реформа публічної адміністрації в Україні: проекти концепції та законів / Центр політико-правових реформ ; [упоряд. І. Коліушко, В. Тимошук]. К. : Фокус-Ю. 2006. 192 с.

Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз: Матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (29 трав. 2002 р., м.Київ). / Ред.: В.І. Луговий; Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України. К. 2002. 358

Попок А. Сучасні підходи до здійснення реформування державного управління: досвід зарубіжних країн. *Вісн. Нац. акад. держ. упр.* 2012. № 2. С. 13-20.

Всесвітня революція в державному управлінні - перспективи і виклики для України. Режим доступу : <http://www.academia.org.ua>

Старцев Я.Ю. Государственное и муниципальное управление в зарубежных странах: курс лекций. URL: www.ex-jure.ru/law/news.php?newsid=260

Рейни Х. Дж. Анализ и управление в государственных организациях : пер. с англ. 2-е изд. – М. : ИНФРА-М, 2002. 402 с.

Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учебн. пособ. / И. А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Тема 4. Механізм публічного адміністрування та його складові

Питання для обговорення

1. Механізм публічного адміністрування: сутність та ознаки.
2. Будова механізму публічного адміністрування та його елементи.
3. Особливості механізму публічного адміністрування в країнах ЄС..
4. Світові тенденції розвитку та змін механізму публічного адміністрування.

Завдання

Заняття проводиться у формі колоквиуму.

Студенти презентують доповіді на узгоджені з викладачем теми, які пов'язані з питаннями віднесеними до першого модулю (Загальні положення щодо публічного адміністрування закордонном) навчальної дисципліни “Зарубіжний досвід публічного адміністрування”.

Перед початком кожної доповіді з числа студентів формуються дві групи у складі трьох чоловік: чорна та біла. По завершенню доповіді чорна група наводить негативні зауваження щодо матеріалу викладеного у доповіді, а біла група - позитивні зауваження. Кожній з груп для викладення своєї позиції надається не більше п'яти хвилин. Після закінчення виступу обох груп доповідач має одну хвилину для реагування на зауваження кожної з них. Обговорення доповіді завершується загальним підсумком викладача.

Впродовж колоквиуму може бути презентовано не більше трьох доповідей.

Після завершення обговорення останньої доповіді студентам пропонується висловити свої точки зору щодо можливості використання теоретичних положень та іноземного досвіду, висвітленого у доповідях, для удосконалення вітчизняного механізму публічного адміністрування. У випадку коли студенти не спроможні запропонувати власні міркування з цього приводу викладач самостійно пропонує кілька можливих варіантів використання теоретичних положень та іноземного досвіду та вимагає від студентів дати їм

обґрунтовану оцінку.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х
а к т і в і л і т е р а т у р и

Державне управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України: історія, теорія, методологія (Моніторинг наукових досліджень і розробок): Навчальний посібник. Ужгород : Ліра. 2000. 343 с.

Публічне управління : термінологічний словник В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ. 2018. 224 с.

Прокопенко Л.Л. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Упр. держ. служби Голов. упр. держ. служби в Дніпропетр. обл. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ. 2011. 123 с.

Демократичні стандарти врядування й публічного адміністрування : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 4 квіт., 2008 р., Львів. / ред. : В. С. Загорський ; А. В. Ліпенцев ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2008. – 561 с.

Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз: Матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (29 трав. 2002 р., м.Київ). / Ред.: В.І. Луговий; Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України. К. 2002. 358

Сморгунов Л.В. Сравнительный анализ политико-административных реформ: от нового государственного менеджмента к концепции «Governance». Политические исследования. 2003. № 4. С. 36-42.

Шевченко А. Розвиток американської школи публічного адміністрування. URL:

https://www.researchgate.net/publication/323727909_Rozvitok_amerikanskoj_skoli_publicnogo_administruvanna/fulltext/5aa7ccf1a6fdcc9576d5a881/323727909_Rozvitok_amerikanskoi_skoli_publicnogo_administruvanna.pdf

Всесвітня революція в державному управлінні - перспективи і виклики для України. URL: <http://www.academia.org.ua>

Старцев Я.Ю. Государственное и муниципальное управление в зарубежных странах: курс лекций. URL: www.ex-jure.ru/law/news.php?newsid=260

Рейни Х. Дж. Анализ и управление в государственных организациях : пер. с англ. 2-е изд. – М. : ИНФРА-М, 2002. 402 с.

Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учебн. пособ. / И. А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Тема 5. Зарубіжний досвід надання публічних послуг

Питання для обговорення

1. Адміністративні послуги як один з основних елементів соціально орієнтованої, сервісної держави.
2. Система адміністративних послуг та їх надавачів.
3. Особливості надання адміністративних послуг в окремих державах.
4. Контроль за якістю адміністративних послуг: європейській підхід.

Завдання

12. Механізм публічного адміністрування має складну будову і у різних державах об'єднує низку різноманітних елементів. Однак у державах об'єднаних спільними цінностями та зорієнтованих на досягнення схожих завдань будова цього механізму є також схожою, а значна частина структурних елементів тотожними. Це

дозволяє говорити про типову модель механізму публічного адміністрування сервісних та соціально орієнтованих держав.

Зобразіть модель механізму публічного адміністрування соціально орієнтованих, сервісних держав та охарактеризуйте місце у ньому такого структурного елементу як адміністративні послуги.

13. *Проаналізуйте систему надання адміністративних (публічних) послуг Великої Британії, ФРН, Канади, Польщі та інших держав. Визначте основні елементи цих систем. Встановіть спільні риси та відмінності систем суб'єктів надання адміністративних послуг в Україні та цих державах. Вкажіть на вади та переваги Української системи адміністративних послуг в порівнянні з ними.*

Під час підготовки завдання особливу увагу слід звернути на систему суб'єктів надання (надавачів) адміністративних послуг, види послуг, які надаються приватним особам, використання новітніх технологій у процесі надання адміністративних послуг.

14. *Ознайомтесь з Порядком проведення моніторингу якості надання адміністративних послуг та оприлюднення інформації про результати моніторингу якості надання адміністративних послуг, а також з доступною у мережі інформацією про проведення моніторингу та його результати.*

Наскільки ефективним є моніторинг якості надання адміністративних послуг в Україні на даний момент. Чи може він забезпечити відповідність надання адміністративних послуг стандартам якості надання адміністративних послуг України та Європейського Союзу.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: навч. Посібник / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової]. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр». 2011. 306 с.

Демократичні стандарти врядування й публічного адміністрування : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 4 квіт.,

2008 р., Львів. / ред. : В. С. Загорський ; А. В. Ліпенцев ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2008. – 561 с.

Адміністративна процедура та адміністративні послуги. За-рубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук. Київ : Факт, 2003. 496 с.

Система управління якістю адміністративних послуг: навч. посібник / [упоряд. Є. М. Хриков]. Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Тараса Шевченка", 2012. 207 с.

Соловйова О.М. Принципи надання адміністративних послуг. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2013. Серія «Право». Вип. № 14. С. 87–91.

Соловйова О.Н. Требования к качеству административных услуг. *Legea si Viata*. Republica Moldova, Februarie 2015. С. 95–99.

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Тимошук, В. П. Оцінка якості адміністративних послуг / відп. ред. І. Б. Коліушко ; Центр політико-правових реформ. Київ : Факт, 2005. 88 с.

Тема 6. Адміністративна процедура та адміністративний договір

Питання для обговорення

1. Роль та значення адміністративної процедури в механізмі публічного адміністрування. Адміністративна процедура та демократія.

2. Особливості адміністративної процедури в ЄС.

3. Адміністративний договір в публічному адмініструванні.

4. Специфіка використання адміністративних договорів в Німеччині, Франції, Японії..

Завдання

15. До числа адміністративних та публічних у різних країнах світу належать наступні види договорів: (а) договори на надання державі послуг приватною військовою (охоронною) компанією; (б) договори концесії; (в) договори про розмежування повноважень між суб'єктами публічного адміністрування; (г) договори про делегування повноважень; (д) договори про участь (залучення до адміністрування) приватних осіб; (е) мирові угоди з суб'єктами публічного адміністрування; (є) договори державної закупівлі; (ж) договори примусового викупу (в тому числі об'єктів інтелектуальної власності); (з) договори про утримання установ виконання покарань; (і) договори про оренду державного майна.

Які з перерахованих договорів, можуть бути віднесені до адміністративних згідно з законодавством України.

16. Проаналізуйте сутність призначення, ефективність та доцільність застосування договору аутсорсингу у публічній сфері. Вкажіть для яких країн є типовим використання цього договору. Надайте аргументовані рекомендації щодо того, у яких сферах державного управління міг би використовуватись договір аутсорсингу в Україні. Розробіть модель (структуру) договору аутсорсингу для запропонованої Вами сфери.

17. Згадайте моделі організації публічної служби, що використовуються у Великій Британії (відкрита, відносно децентралізована), США (відкрита, децентралізована), Франції (закрита, централізована) та Німеччині (закрита, відносно децентралізована). Наведіть позитивні та негативні риси притаманні кожній з них.

Визначте яка зі вказаних моделей є найближчою до вітчизняної моделі організації публічної служби. Надайте пропозиції щодо можливостей та доцільності використання досвіду, напрацьованого в країнах з іншими моделями організації публічної служби.

18. Ознайомтеся з законопроектом (Законом України) “Про адміністративну процедуру”. Визначте яку роль та місце займатиме адміністративна процедура у механізмі публічного адміністрування у відповідності до приписів цього законопроекту. Чи врахований при його розробці зарубіжний досвід правового регулювання та використання адміністративної процедури у публічному

адмініструванні.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х
а к т і в і л і т е р а т у р и

Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: навч. Посібник / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової]. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2011. 306 с.

Адміністративна процедура та адміністративні послуги. За-рубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук. Київ : Факт, 2003. 496 с.

Адміністративні процедури і адміністративне судочинство в Німеччині. Київ : Факт, 2006. 180 с.

Шевченко А. Розвиток американської школи публічного адміністрування.

URL: https://www.researchgate.net/publication/323727909_Rozvitok_amerikanskoj_skoli_publicnogo_administruvanna/fulltext/5aa7ccf1a6bfdcc9576d5a881/323727909_Rozvitok_amerikanskoj_skoli_publicnogo_administruvanna.pdf

Школик А.М. Місце адміністративно-процедурного права в системі права. *Питання адміністративного права*. Кн. 2. 2018. С. 125–131.

Школик А. Принцип офіційного дослідження та його роль для адміністративної процедури. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2019. Вип. 69. С. 81–89.

Малявіна Н.Б. Административные процедуры в зарубежных странах URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/administrativnye-protsedury-v-zarubezhnyh-stranah/viewer>

Бойко І.В., Зима О.Т., Соловйова О.М. Адміністративна процедура: конспект лекцій. Харків: Право, 2017. 132 с.

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Криворучко І. В. Принципи здійснення адміністративних процедур органами публічної влади: теоретичні основи визначення та застосування: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2018. 20 с.

Тема 7. Публічна служба в іноземних державах

Питання для обговорення

1. Роль та значення публічної служби в механізмі публічного адміністрування.
2. Англосаксонська модель публічної служби.
3. Континентальна модель публічної служби.
4. Вплив іноземного досвіду на формування законодавства про державну службу в Україні..

Завдання

Заняття проводиться у формі колоквиуму.

Студенти презентують доповіді на узгоджені з викладачем теми, які пов'язані з питаннями віднесеними до другого модулю (Окремі складові механізму публічного адміністрування) навчальної дисципліни “Зарубіжний досвід публічного адміністрування”. Перед початком кожної доповіді з числа студентів формуються дві групи у складі трьох чоловік: чорна та біла. По завершенню доповіді чорна група наводить негативні зауваження щодо матеріалу викладеного у доповіді, а біла група - позитивні зауваження. Кожній з груп для викладення своєї позиції надається не більше п'яти хвилин. Після закінчення виступу кожної з груп доповідач має одну хвилину для реагування на зауваження кожної з них. Обговорення доповіді завершується загальним підсумком викладача.

Впродовж колоквиуму може бути презентовано не більше трьох доповідей.

Після завершення обговорення останньої доповіді студентам пропонується висловити свої точки зору щодо можливості використання теоретичних положень та іноземного досвіду, висвітленого у доповідях, для удосконалення вітчизняного механізму публічного адміністрування. У випадку коли студенти не спроможні запропо-

нувати власні міркування з цього приводу викладач самостійно пропонує кілька можливих варіантів використання теоретичних положень та іноземного досвіду та вимагає від студентів дати їм обґрунтовану оцінку.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Битяк Ю. П. Пріоритетні напрями забезпечення ефективного функціонування публічної служби в Україні. *Теорія і практика правознавства*. 2015. Вип. 1 (7) URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/63434/58849>

Публічне управління : термінологічний словник В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ. 2018. 224 с.

Шаров Ю. Сучасна парадигма суспільного управління і стратегічне мислення державних службовців. URL: www.guds.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid...?art_id=37695&cat_id...

Кірмач А.В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання: монографія / відп. ред. В.Б Авер'янов. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія: за заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007, 813 с.

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Мотренко Т. Сучасний досвід організації державної служби в зарубіжних країнах. *Вісник державної служби України*. 2007. № 2. С. 24-37.

Тема 8. Електронне урядування та інші інноваційні методи публічного адміністрування

Питання для обговорення

1. Інформаційні технології в публічному адмініструванні.
2. Електронне урядування: роль та значення.
3. Законодавча база електронного урядування.
4. Загрози порушення прав людини з використанням інформаційних технологій

Завдання

19. Дайте визначення наступним поняттям: (а) електронна держава; (б) електронна демократія; (в) електронний уряд; (г) електронне урядування; (д) архітектура електронного уряду; (е) інформаційна система; (є) інформаційне суспільство

20. Використовуючи рекомендовану літературу та інформацію з сайтів іноземних державних органів дослідіть і проаналізуйте архітектуру електронних урядів та особливості здійснення електронного урядування в США, Німеччині та Польщі. Спираючись на нормативні акти та інформацію з сайтів вітчизняних державних органів сформулюйте уявлення про архітектуру електронного уряду та особливості здійснення електронного урядування в Україні.

Порівняйте архітектуру електронного уряду США, Німеччини, Польщі та України. Вкажіть на їх спільні риси та відмінності. Підготуйте пропозиції щодо можливості використання іноземного досвіду для підвищення ефективності вітчизняного електронного урядування, а саме удосконалення архітектури електронного уряду.

21. У межах проведення медичної реформи в було Національну службу здоров'я України. Це перший вітчизняний орган виконавчої влади зорієнтований виключно на електронне урядування. Така спеціалізованість відобразилась в нормативно-правових актах що регулюють його діяльність (Положення про Національну службу здоров'я України та інших) та в структурі і наповненні його сайту. Ознайомтесь з вказаними матеріалами особливо акцентуючи увагу на положеннях що пов'язані з електронним урядуванням.

Визначте основні механізми, прийоми та способи управлінського впливу, які використовуються Національною службою здо-

ров'я України. Вкажіть на їх позитивні та негативні сторони. Які з них пов'язані з реалізацією електронного урядування

22. Оцініть рівень проникнення електронного урядування в систему публічного адміністрування України. Перерахуйте механізми електронного урядування які останнім часом почали використовуватись в Україні (Платформа “Prozorro”, додаток “Helsi” та інші). Більш детально опишіть особливості електронного урядування в царині охорони здоров'я та у митній сфері. Розкажіть якими інструментами електронного урядування вам особисто довелося користуватись та висловіть свою обґрунтовану думку щодо їх зручності, ефективності та доцільності застосування.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Зарубіжний досвід упровадження електронного урядування / авт. кол. : Т. Камінська, А. Камінський, М. Пасічник та ін. ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. С. А.Чукот. - К., 2008. - 200 с.

Публічне управління : термінологічний словник В.С. Куйбіда, М.М. Білінська, О.М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В.. Куйбіди, М.М. Білінської, О.М. Петроє. Київ : НАДУ. 2018. 224 с.

Глобалізація світу та вибір моделі розвитку сучасної України. Питання політології / Ред.: М.І. Сазонов. Х., 2003. 405 с.

Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / за заг. Ред. С. Чернова, В. Воронової та ін. Запоріжжя: ЗДІА. 2016. 606 с.

Бабаєв В.М. Текст лекцій з дисципліни «Електронне урядування» (для студентів 5 курсу спеціальності 8.03060101 „Менеджмент організацій і адміністрування» денної форми навчання) / В.М. Бабаєв, М.М. Новікова, С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 127 с.

Агармизян И. Мировой опыт реализации концепции электронного правительства. URL: <http://www.microsoft.com/rus/docs/government/analytics/egovernment.doc>.

Блажівська Н., Береза Т. Електронний уряд та інформатизація органів державної влади. URL:

<http://www.pravo.org.ua/word/50.doc>

Зейферт Д. Руководство по компьютеризации функций государственного управления: секторы, этапы, возможности и вызовы управления в режиме реального времени / Д. Зейферт [Электронный ресурс]: Материалы Госдепартамента США. URL: <http://www.infousa.ru/information/r131057.htm>

Концепція розвитку електронного урядування в Україні. URL: <http://dki.org.ua/files/Concept-E-Government.doc>

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Реализация проектов электронного правительства: мировой и отечественный опыт. URL: <http://www.microsoft.com/rus/government/newsletters>

Тема 9. Підходи до організації публічного адміністрування на місцевому рівні

Питання для обговорення

1. Роль та значення самоврядування для розвитку держави і суспільства.
2. Національні підходи до формування місцевого самоврядування.
3. Світовий досвід самоорганізації населення.
4. Новації ХХІ сторіччя в сфері місцевого самоврядування та самоорганізації населення.

Завдання

23. *Ознайомтесь з Європейською хартією місцевого самоврядування 1985 року. Складіть перелік законів України які регламентують питання місцевого самоврядування. Проаналізуйте вітчизняне законодавство про місцеве самоврядування (перш за все Закон України “Про місцеве самоврядування”) на відповідність*

положенням Європейської Хартії.

Визначте які зміни та доповнення слід внести до Закон України “Про місцеве самоврядування” та до інших законів України, щоб привести вітчизняну систему місцевого самоврядування у відповідність до європейських стандартів. Оформіть свою відповідь у вигляді доповідної записки Прем’єр-міністру України щодо удосконалення системи місцевого самоврядування.

24. Складіть порівняльну таблицю де слід відобразити інформацію про систему органів місцевого самоврядування в різних країн світу (не менше п’яти на власний вибір). Орієнтовна форма таблиці додається (див. Додаток). Студенти можуть включити в таблицю додаткові графи для більш повного висвітлення правового положення органів місцевого самоврядування в іноземних державах.

Країна	Органи місцевого самоврядування, їх система	Основні повноваження органів місцевого самоврядування	Порядок формування органів місцевого самоврядування	Порядок фінансування органів місцевого самоврядування
1	2	3	4	5

25. Підготуйте коротку історичну довідку стосовно становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні за період з 1991 року по 2021 рік. Вкажіть які нормативні акти (перш за все закони України) мали визначальне значення для цього процесу. Визначте основні напрямки подальшого розвитку системи місцевого самоврядування та системи органів місцевого самоврядування. Охарактеризуйте стан взаємовідносин органів місцевого самоврядування з органами виконавчої влади України.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: навч. Посібник / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф.

В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової]. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2011. 306 с.

Прокопенко Л.Л. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Упр. держ. служби Голов. упр. держ. служби в Дніпропетр. обл. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ. 2011. 123 с.є

Шарій В.І. Характеристика світових тенденцій розвитку місцевого самоврядування. *Публічне адміністрування: теорія і практика : електронний збірник наукових праць*. 2012. Випуск 1(7). URL: http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/Patp/2012_1/12svirms.pdf.

Новіцькі З. Місцеве самоврядування в Польщі. Варшава. 2000. 39 с.

24. Старцев Я.Ю. Государственное и муниципальное управление в зарубежных странах: курс лекций. URL: www.ex-jure.ru/law/news.php?newsid=260

Ворона П.В. Особливості місцевого самоврядування Франції на прикладі регіональних адміністративно-територіальних одиниць - департаментів: досвід для України. *Державне будівництво*. 2008. № 2. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2008-2/doc/5/13.pdf>

Петришин О.В. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 1. С. 84–91.

Ременяк О. Імплементация міжнародно-правових стандартів місцевої демократії в процесі децентралізації місцевої влади в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2019. Вип. 22. С. 96–102.

Чернеженко О.М. Місцеве самоврядування в Україні та державах-учасницях ЄС: конституційне регулювання й організаційні моделі: монографія; Нац. акад. внутр. справ. Київ: Ліра-К, 2018. 379 с.

Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985. *Офіційний вісник України*. 2015. № 24. Ст. 1418.

Погорілко В.Ф., Фрицький О.Ф. Муніципальне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Бодак Н.В. Адміністративно-правові засади організації місцевої влади: сучасний стан та перспективи розвитку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07. Ужгород, 2017. 18 с.

Тема 10. Іноземний досвід публічного адміністрування в Україні

Питання для обговорення

1. Реформи у царині публічного адміністрування в Україні: загальний огляд.
2. Реформи публічного адміністрування та інтеграція до ЄС.
3. Іноземний досвід та способи його використання.
4. Прогнозування впливу реформ на суспільні відносини. .

Завдання

Заняття проводиться у формі колоквіуму.

Студенти презентують доповіді на узгоджені з викладачем теми, які пов'язані з питаннями віднесеними до третього модулю (Застосування в Україні іноземного досвіду публічного адміністрування та управлінських інновацій) навчальної дисципліни “Зарубіжний досвід публічного адміністрування”. Перед початком кожної доповіді з числа студентів формуються дві групи у складі трьох чоловік: чорна та біла. По завершенню доповіді чорна група наводить негативні зауваження щодо матеріалу викладеного у доповіді, а біла група - позитивні зауваження. Кожній з груп для викладення своєї позиції надається не більше п'яти хвилин. Після закінчення виступу кожної з груп доповідач має одну хвилину для реагування на зауваження кожної з них. Обговорення доповіді завершується загальним підсумком викладача.

Впродовж колоквіуму може бути презентовано не більше трьох доповідей.

Після завершення обговорення останньої доповіді студентам пропонується висловити свої точки зору щодо можливості використання теоретичних положень та іноземного досвіду, висвітленого у доповідях, для удосконалення вітчизняного механізму публічного адміністрування. У випадку коли студенти не спроможні запропонувати власні міркування з цього приводу викладач самостійно пропонує кілька можливих варіантів використання теоретичних положень та іноземного досвіду та вимагає від студентів дати їм обґрунтовану оцінку.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в і л і т е р а т у р и

Публічне управління : термінологічний словник В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ. 2018. 224 с.

Прокопенко Л.Л. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Упр. держ. служби Голов. упр. держ. служби в Дніпропетр. обл. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ. 2011. 123 с.

Реформа публічної адміністрації в Україні: проекти концепції та законів / Центр політико-правових реформ ; [упоряд. І. Коліушко, В. Тимошук]. К. : Фокус-Ю. 2006. 192 с

Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз: Матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (29 трав. 2002 р., м.Київ). / Ред.: В.І. Луговий; Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України. К. 2002. 358 с.

Глобалізація світу та вибір моделі розвитку сучасної України. Питання політології / Ред.: М.І. Сазонов. Х., 2003. 405 с.

Сморгунов Л.В. Сравнительный анализ политико-административных реформ: от нового государственного менеджмента к концепции «Governance». *Политические исследования*. 2003. № 4. С. 36-42.

Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / за заг. Ред. С. Чернова, В. Воронової та ін. Запоріжжя: ЗДІА. 2016. 606 с.

Попок А. Сучасні підходи до здійснення реформування державного управління: досвід зарубіжних країн. *Вісн. Нац. акад. держ. упр.* 2012. № 2. С. 13-20.

Костюк І. Зарубіжний досвід реалізації адміністративних реформ: порівняльний аналіз правового забезпечення. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2013. вип. 4 (19). С. 50-59.

Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 26 жов. 2018 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ. 2018. 520 с.

Левченко С.О. Закордонний досвід впровадження нових моделей публічного управління. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. вип. 2(52). С. 1-9.

Василенко Н. Адміністративна реформа у Франції. *Проблеми теорії і практики управління*. 2005. № 1. С. 52-57.

Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), І.М Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.

Решота О., Решота П. Основні концепції реформування державного управління США та Європейського Союзу. *Демократичне врядування*. 2010. вип. 6. URL: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik6/fail/Reshota.pdf

КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ
Опис навчальної дисципліни і предмета курсу
“Зарубіжний досвід публічного адміністрування”

Найменування показників	Галузь знань, на пряму підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	08 „Право”	Нормативна	Нормативна
	081 „Право”		
Змістових модулів – 3 (для денної форми навчання)		Рік підготовки:	
Поточний контроль здійснюється протягом навчального року відповідно до Положення про критерії оцінювання знань і умінь студентів каф. адмін. права		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат, анотація статті,		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й або 2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента – 8год.		Лекції	
		20 год.	
		Практичні	
	20 год.		
	Лабораторні		
-			
Самостійна робота			
„Магістр”			

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		80 год.	
		Індивідуальні завдання: –	
		Вид контролю:	
		Поточний модульний контроль, залік за результатами практичних занять,	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ЗАРУБІЖНИЙ ДОС- ВІД ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ”

ФОРМИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Поточний контроль (ПК) знань здійснюється під час проведення практичних занять. Завданням ПК є перевірка розуміння та засвоєння студентами матеріалу навчальної дисципліни, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст тем та розділів курсу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктом ПК знань студентів є:

– систематичність та активність роботи на лекціях, практичних заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, рівень знань, активність при обговоренні питань тем курсу, інші форми роботи), колоквиумах;

– виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль знань студентів здійснюється за допомогою традиційних методів усного контролю (індивідуальне опитування, групова робота при вирішенні конкретних завдань, вирішення практичних завдань), письмового контролю (вирішення тестових завдань, написання контрольних робіт), інноваційних методів (підготовка і проведення відео-презентацій, есе тощо); методів самоконтролю (уміння самостійно оцінювати свої знання, здійснення аналізу відповідей або виступів інших студентів).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: практичні заняття – 50 балів; участь в колоквиумах - 30 балів, індивідуальна робота – 20 балів. Разом: 100 - балів.

Підсумки педагогічного контролю підводяться за накопичувальним принципом. Якщо студент набрав протягом семестру принаймні 60 балів його робота оцінюється позитивно і він отримує

залік. Якщо студент набрав менше 60 балів, його робота оцінюється негативно і для отримання заліку він має додатково працювати з викладачем.

За результатами оцінювання залік фіксується у заліковій книжці студента.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни «Зарубіжний досвід публічного адміністрування», формуванню у них умінь та навичок самостійно одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи студентів є:

- опрацювання літератури відповідно до тем лекцій;
- підготовка до практичних занять, виконання завдань за темами практичних занять;
- робота в інформаційних мережах;
- підготовка до обговорення доповідей інших студентів (підготовка до участі в колоквіумі);
- складання конспектів за темами, що виносяться на самостійне вивчення;
- розробка пропозицій щодо удосконалення нормативної бази публічного адміністрування з використанням іноземного досвіду.

Під час самостійної роботи студент повинен опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативно-правові акти, правозастосовну практику.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно при консультуванні викладачем. Формами індивідуальних завдань студентів можуть бути:

- підготовка доповіді на узгоджену з викладачем тему та її презентація на колоквіумі з подальшим обговоренням;
- опрацювання спеціальної літератури та нормативних актів на іноземних мовах їх анотування та презентація на практичних заняттях;
- ознайомлення з сайтам іноземних органів публічного ад-

міністрування, аналіз розміщеної там інформації та презентація на практичному занятті;

– підготовка рефератів та наукових повідомлень з вузькоспеціальною проблематикою та надання їх викладачеві у формі електронного документу.

ЗМІСТ

Вступ.....	2
Програма навчальної дисципліни «Зарубіжний досвід публічного адміністрування».....	5
Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	8
Завдання до практичних занять і самостійної роботи	10
Тема 1. Історія становлення та сучасний стан публічного адміністрування у світі.....	10
Тема 2. Моделі та загальні засади публічного адміністрування	12
Тема 3. Публічна адміністрація та її інституціональна будова	15
Тема 4. Механізм публічного адміністрування та його складові	18
Тема 5. Зарубіжний досвід надання публічних послуг	20
Тема 6. Адміністративна процедура та адміністративний договір.....	22
Тема 7. Публічна служба в іноземних державах.....	25
Тема 8. Електронне урядування та інші інноваційні методи публічного адміністрування	27
Тема 9. Підходи до організацій публічного адміністрування на місцевому рівні	29
Тема 10. Іноземний досвід публічного адміністрування в Україні	32
Контроль знань студентів	36
Критерії оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Зарубіжний досвід публічного адміністрування»	38
Самостійна робота студентів.....	39
Індивідуальна робота студентів	39

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ”**

**(другий (магістерський) рівень
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”)**

для студентів 1 курсу денної форми навчання

Укладач ЗИМА Олександр Тарасович

Відповідальний за випуск *В. М. Гаращук,*

Редактор *Л. В. Русанова*

Комп’ютерна верст